

Behov for nye tariffpolitisk virkemidler for undervisningsstillingene i skoleverket (KS)?

I den tiden kommunesektoren har hatt forhandlingsansvaret for skoleverket (siden 2004) har lærerne vært lønnstapere. Særlig gjelder dette lærere med lengst utdanning, som har lavest lønnsnivå sammenlignet med tilsvarende yrkesgrupper med lang utdanning i både privat og offentlig sektor.

Det legges derfor opp til en debatt om virkemidler som først og fremst er viktig for lærere i skoleverket (KS). Dette er i tråd med organisasjonens strategiske satsing for august 2022–desember 2023, hvor et av satsingsområdene er en lønnspolitisk offensiv for lærere i skoleverket:

Utdanningsforbundet vil arbeide for at den lave lønnsutviklingen for undervisningsstillinger blir stoppet og kompensert for. Utdanningsforbundet skal arbeide for skjerpede krav i samfunnet til at alle elever skal ha lærere med godkjent lærerutdanning i alle undervisningstimer.

Den negative lønnsutviklingen til lærere i skoleverket skjer samtidig som mange elever i dag ikke får den opplæringen de har krav på fordi det mangler lærere med lærerutdanning. Skal dette endres, må rekrutteringen til læreryrkene styrkes, samtidig som lærere og ledere må ønske å bli værende i jobben. For at læreryrket skal være attraktivt i framtiden, må mindrelønnsutviklingen i skoleverket stoppes.

Til tross for god dokumentasjon og offensive krav i tariffoppgjørene, har arbeidsgiver ikke vist vilje til å komme oss i møte. Det er en uholdbar og utfordrende situasjon at andre yrkesgruppers lønnsvekst «finansieres» av våre lønnsmidler, slik vi har erfart over mange år. Dette betyr at vi i dag forhandler med en motpart som ikke vil prioritere lærerne, og vi forhandler innenfor et system som gjør det mulig å prioritere andre grupper på bekostning av lærerne. Demografiutviklingen understøtter at rekrutteringsutfordringene er størst innenfor helsesektoren, dessverre uten å anerkjenne rekrutteringsutfordringene og den høye andelen ansatte uten godkjent lærerutdanning i skolen. Når KS også krydrer sin argumentasjon med at lærere er lønnsadelen i

kommunene, uten å nevne verdien av lærernes utdanning og kompetanse, og at det også er uttalt ønske om å harmonisere lønnsnivåene i kommunene, da er det liten grunn til å tro at dagens system eller arbeidsgiver vil bidra til å snu mindrelønnsutviklingen til skoleverket i KS.

Sentralstyret mener derfor at organisasjonen trenger nye tariffpolitiske virkemidler for å stanse mindrelønnsutviklingen til undervisningspersonalet i KS-området, og ønsker å utrede muligheten for et eget kapittel eller en egen tariffavtale for undervisningspersonalet i tariffområde KS.

I *Vi utdanner Norge 2020–2023* (kap. 4.3. Lønn, arbeidsvilkår og arbeidsmiljø) står det bl.a.:

Lærerne i skoleverket har gjennom mange år hatt svakere lønnsutvikling enn resten av samfunnet, og det har ført til et lavt lønnsnivå. Mindrelønnsutviklingen må derfor stoppes og kompenseres for.

Sekretariatet foreslår endringer i dette avsnittet.

Ny tekst:

*Lærerne i skoleverket har gjennom mange år hatt svakere lønnsutvikling enn resten av samfunnet, og det har ført til et lavt lønnsnivå. **Det må derfor vurderes nye tariffpolitiske virkemidler for å stoppe mindrelønnsutviklingen for undervisningsgruppene i skoleverket.***

Et eget kapittel eller tariffavtale vil kunne bety:

- » Et eget kapittel eller egen tariffavtale vil ikke kunne gjøre noe med etterslepet til lærerne, men vil kunne stoppe mindrelønnsutviklingen til skoleverket ved at vi får kontroll over egen lønnsmasse, og derfor unngår at andre gruppers lønnvekst «finansieres» av våre lønnsmidler, slik vi har erfart over mange år.

- » Vi vil selv kunne utforme og forhandle om hvilke lønnselementer som skal være en del av avtalen, herunder også forholdet mellom sentral og lokal lønnsdannelse.
- » To separate kapitler for skole og barnehage vil gi organisasjonen mulighet til å prioritere både barnehagelærere og lærere i skolen, på en bedre måte enn innenfor dagens system.

Spørsmål til diskusjon

- 1. Sentralstyret legger til grunn at sentral lønnsdannelse skal være bærebjelken ved fastsetting av lønn for lærerprofesjonen, men mener at organisasjonen trenger nye tariffpolitiske virkemidler for å stanse mindrelønnsutviklingen til undervisningspersonalet i skoleverket. Sentralstyret har derfor vedtatt å utrede muligheten for et eget kapittel eller egen tariffavtale for undervisningspersonalet i KS-området.**
 - » Er dere enige i at et eget kapittel eller en egen tariffavtale for undervisningsstillingene i skoleverket kan være et klokt grep for å stanse mindrelønnsutviklingen til lærerne?
 - » Hvis ikke, hvilke andre alternativer vil dere foreslå for å stanse mindrelønnsutviklingen til lærerne i skoleverket?
- 2. Et eget kapittel eller egen tariffavtale vil ikke kunne gjøre noe med etterslepet til lærerne, men det vil kunne stoppe mindrelønnsutviklingen for skoleverket og gi oss en bedre posisjon i kommende tariffoppgjør.**
 - » Hvordan vurderer dere dette opp mot hverandre?
- 3. Dersom det opprettes et eget kapittel eller egen tariffavtale for undervisningspersonalet i KS-området vil organisasjonen få en annen posisjon i fremtidige tariffoppgjør. To separate kapitler for skole og barnehage vil gi organisasjonen mulighet til å prioritere både barnehagelærere og lærere i skolen, på en bedre måte enn innenfor dagens system.**
 - » Er dere enig eller uenig i denne vurderingen?
- 4. Behov for nye tariffpolitiske virkemidler kan også gjelde andre tariffområder. Ulike lønnssystemer og strukturer gir imidlertid ulike muligheter og utfordringer. Medlemmer i tariffområdet Oslo bør diskutere om det er behov for nye tariffpolitiske virkemidler i sitt tariffområde.**
 - » Vil et eget kapittel eller tariffavtale i KS-området kunne ha noen overslagseffekt for tariffområdet Oslo?